

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets president
Ekspedisjonskontoret
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

14/4318

06.11.2014

Spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 131 / 2014 fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken – Politiske poenger rundt uføre og barnetillegg – spørsmål om bruk av eksempler

Jeg viser til brev av 28. oktober 2014 fra Stortingets president. Stortingsrepresentant Audun Lysbakken har stilt følgende spørsmål til skriftlig besvarelse:

I et intervju med Aftenposten bruker statsministeren følgende teoretiske eksempler for å gjøre et politisk poeng rundt uføre og barnetillegg (alle lønnstall er brutto før uførhet): Enslig med 4 barn, inntekt 306 000 kr. Enslig med 3 barn, inntekt 306 000 kr. Enslig, 3 barn, inntekt 437 000 kr. Enslig, 2 barn, inntekt 265 000 kr. Enslig, 3 barn, inntekt 265 000 kr og til sist enslig, 1 barn, inntekt 306 000 kr. Hvor mange enslige uføre med fire barn og 306 000 kr i inntekt finnes det, og hvor mange uføre tilsvarende de andre eksemplene finnes?

Svar:

I Arbeids- og sosialdepartementets Prop. 1 S (214–2015) foreslår Regjeringen å erstatte dagens behovsprøvde barnetillegg med et standardisert barnetillegg til uføretrygd på nivå med barnetillegget som gis til mottakere av arbeidsavklaringspenger. Det foreslås at endringen trer i kraft fra 1. januar 2016.

Arbeidsinsentivene i dagens uførepensjonsordning med behovsprøvde barnetillegg er dårlige for lavinntektsgrupper med barn fordi kompensasjonsgraden i noen tilfeller kan bli svært høy. I enkelte tilfeller kan den overstige 100 pst. Også på høyere inntektsnivåer vil kompensasjonsgraden kunne bli høy når mottakeren forsørger flere barn. Det å ha et betydelig høyere barnetillegg i uføreordningen enn for arbeidsavklaringspenger vil dessuten kunne føre til at

enkelte ønsker å komme raskt over på uføretrygd og vil kunne redusere den enkeltes innsats for å bli værende i eller komme tilbake i arbeid.

Regjeringens forslag innebærer at det årlige barnetillegget blir 7 020 kroner per barn for alle uføretrygdede som har forsørgingsansvar for barn under 18 år. Til sammenligning utgjør dagens behovsprøvde barnetillegg i overkant av 35 000 kroner per barn per år for de som mottar dette uavkortet. Om lag to av tre av de som mottok barnetillegg ved utgangen av juni 2014 mottok uavkortet barnetillegg. Regjeringens forslag innebærer at nytt standardisert tillegg også gis til barn av eksisterende uføretrygdede som ikke har krav på behovsprøvd barnetillegg per 31. desember 2015 og til nye barn av eksisterende uføretrygdede som mottar behovsprøvd barnetillegg. I tillegg innebærer Regjeringens forslag at det innføres en overgangsordning for de som mottar det behovsprøvde barnetillegget per 31.12.2015, der det nominelle beløpet for tillegget trappes ned til hhv. $\frac{3}{4}$ i 2016, $\frac{1}{2}$ i 2017 og $\frac{1}{4}$ i 2018.

Det er brukt en rekke ulike eksempler for å illustrere konsekvensene av dagens behovsprøvde barnetillegg. Disse eksemplene er ikke nødvendigvis ment å være representative for hele uførebefolkningen. Eksemplene skal blant annet illustrere at dagens behovsprøvde barnetillegg gir uheldige fordelingsvirkninger, lave insentiver til å arbeide samt insentiver til å motta uførepensjon framfor andre trygdeytelser.

De ulike inntektsnivåene i spørsmålet er oppgitt som brutto inntekt før uførhet. Disse inntektsnivåene korresponderer til et gitt nivå for uførepensjonen, gitt at en tidligere i yrkeskarrieren har hatt en jevn inntekt. For å besvare spørsmålet, må en derfor se på nivået for uførepensjonen, gitt disse inntektene.

Imidlertid er det svært få som tjener akkurat inntektsnivåene i spørsmålet. Det vil derfor ikke være hensiktsmessig å finne antall personer som tjener på kronen det som er oppgitt i spørsmålet. For å svare på spørsmålet er det derfor beregnet nivå på uførepensjon for et intervall av inntekter +/- 0,5 G sammenliknet med nivåene som etterspørres for de to høyeste inntektene i spørsmålet:

- 1) En tidligere inntekt på 265 000 kroner (3 G) gir minstepensjon. Minstepensjonen for enslige i dagens uførepensjonsordning er 176 000 kroner (2 G). Eksempelet er ment å illustrere alle som mottar minstepensjon. I tabellen nedenfor er derfor alle som mottar minstepensjon, uavhengig av tidligere inntekt, listet for dette inntektsnivået.
- 2) En tidligere inntekt på 306 000 kroner (3,5 G) gir en uførepensjon rett over minstepensjon, dvs. 179 000 kroner (2,05 G). En tidligere inntekt på 349 000 kroner (4 G) gir en uførepensjon på 197 000 kroner (2,26 G). I tabellen nedenfor er derfor alle som mottar en uførepensjon som er høyere enn minstepensjonen (mer enn 2 G) og inntil 2,26 G listet for dette inntektsnivået.
- 3) En tidligere inntekt på 437 000 kroner (5 G) gir en uførepensjon på 234 000 kroner eller 2,68 G. En tidligere inntekt på 393 000 kroner (4,5 G) gir en uførepensjon på 216 000 kroner (2,47 G). En tidligere inntekt på 480 000 kroner (5,5 G) gir en uførepensjon på 252 000 kroner (2,89 G). I tabellen nedenfor er derfor alle som mottar

en uførepensjon som er høyere enn 2,47 G og lavere enn 2,89 G listet for dette inntektsnivået.

Tabellen nedenfor gir en oversikt over antall enslige uførepensjonister etter antall barn og etter nivå på uførepensjon. Enslige omfatter de som er registrert som ugift, separert, skilt og etterlatt. Tabellen gir en oversikt over uføre både uavhengig eller avhengig av om det utbetales barnetillegg. Dersom to enslige uføre har et felles barn, vil disse telles dobbelt i tabellen. For de som mottar gradert uførepensjon, er uførepensjonen beregnet som om de mottar 100 prosent uførepensjon. Tallene er beheftet med en viss usikkerhet. Tallene er avrundet til nærmeste 50. Tallet med eksempelet med fire barn er rundet av til nærmeste 10.

Tabell 1 Antall enslige uførepensjonister, etter antall barn og nivå på uførepensjon. Tall ved utgangen av juni 2014.

Antall barn	Nivå på uførepensjon	Antall (uavhengig om det utbetales barnetillegg)	Antall med barnetillegg
2	Minstepensjon, 2 G	1 000	650
3	Minstepensjon, 2 G	250	150
1	>2 G til og med 2,26 G	1 250	800
3	>2 G til og med 2,26 G	150	100
4	>2 G til og med 2,26 G	20	20
3	Fra 2,47 G til og med 2,89 G	300	200

Av tabellen fremgår det at om lag 1 000 enslige uføre minstepensjonister hadde to barn. Av disse mottok om lag 650 barnetillegg for disse to barna. Videre hadde om lag 250 uføre minstepensjonister tre barn. Av disse mottok om lag 150 barnetillegg for disse tre barna.

For de enslige uføre med en uførepensjon mellom 2 G til og med 2,26 G hadde om lag 1 250 ett barn, og om lag 800 av disse mottok barnetillegg for dette barnet. For dette nivået på uførepensjon er antall mottakere med tre og fire barn relativt lavt.

For de enslige uføre med en uførepensjon mellom 2,47 G til og med 2,89 G hadde om lag 300 personer tre barn, og om lag 200 av disse mottok barnetillegg for disse tre barna.

Med hilsen

Robert Eriksson